

REPUBLIKA SLOVENIJA USTAVNO SODIŠČE

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Ribičiča

1. Glasoval sem za izrek mnenja o skladnosti Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o obmejnem prometu in sodelovanju s Temeljno ustavno listino in Ustavo in nimam pomislekov zoper utemeljitev tega izreka. Tako sem ravnal kljub temu, da po mojem stališču ustavno sodišče ne bi smelo priznati podpisanim poslancem položaja upravičenih predlagateljev in da je njihova vloga neprimerna podlaga za odločanje o ustavnosti sporazuma.

2. Strinjam se s 14. točko obrazložitve, ki pravi Kljub drugačnemu imenu gre za odločitev Ustavnega sodišča, katere pravna narava je po učinkih vsebinsko enaka drugim odločbam Ustavnega sodišča. Toda takšno stališče ima za posledico, da mora imeti Ustavno sodišče kot podlago za odločanje predlog, ki zatrjuje protiustavnost mednarodne pogodbe, kot to velja pri naknadni presoji ustavnosti aktov. Po mojem prepričanju lahko Predsednik republike, Vlada ali tretjina poslancev zahteva mnenje Ustavnega sodišča, ki je za Državni zbor zavezujoče, samo takrat, kadar meni, da je mednarodna pogodba, ki je v postopku ratifikacije, v neskladju z Ustavo. Upravičeni predlagatelj mora torej zatrjevati pred Ustavnim sodiščem, da je mednarodna pogodba ali njen del v neskladju z Ustavo in predložiti za to svoje stališče ustrezne argumente in ne obratno. S tega vidika je bil sporen že predlog Vlade v zadevi Rm-1/97, vendar so za takratno priznanje statusa upravičenega predlagatelja obstajali nekateri posebni razlogi, ki jih v obravnavani zadevi ne vidim (Vlada je sicer res predlagala ratifikacijo mednarodne pogodbe, vendar v nasprotnem primeru sploh ne bi mogla sprožiti predloga, da o njej zavzame mnenje Ustavno sodišče; znotraj Vlade je ena od vladnih strank zatrjevala neustavnost pogodbe, kar je pomenilo, da obstoji znotraj Vlade dvom o njeni ustavnosti itd.).

Tretjina poslancev v obravnavanem primeru ne zatrjuje protiustavnosti obmejnega sporazuma. Podpisani poslanci sploh ne dvomijo v ustavnost tega sporazuma. Še več. Na dvakratno izrecno zahtevo Ustavnega sodišča, da naj podpisniki navedejo, s katerimi določbami Ustave naj bi bil sporazum v neskladju, ter iz katerih razlogov, so ti odgovorili (02.03.2000), da za nas vsebina sporazuma ni sporna za tiste, ki mu nasprotujejo pa samo 1. člen in (05.04.2000), da naj bi bil po zatrjevanju tistih, ki ratifikaciji Sporazuma nasprotujejo, 1. člen sporazuma v nasprotju z razdelkom II Temeljne ustavne listine ter dodajajo: Predlagatelji seveda nismo tega mnenja. Očitno je torej, da predlagatelji pred Ustavnim sodiščem ne izpodbijajo ustavnosti sporazuma, ampak želijo od Ustavnega sodišča politično motivirano svetovalno mnenje, ki naj potrdi pravilnost njihovega lastnega prepričanja, da je sporazum skladen s Temeljno ustavno listino in Ustavo. Na ta način želijo zlorabiti avtoriteto Ustavnega sodišča, kot da gre za neke vrste posvetovalni organ, ki jim je na razpolago za to, da lahko z njegovo pomočjo povečajo svoje politične možnosti pri zavzemanju za ratifikacijo sporazuma.

3. Izpisek glasovanja o tem, ali naj Državni zbor takoj odloča o ratifikaciji sporazuma, ali pa naj ratifikacijo preloži (seveda ravno zato, da se bodo lahko proučila sporna vprašanja glede njegove skladnosti z Ustavo) pokažejo, da so 11. decembra 1999 ob 16 uri in 27 minut vsi od prisotnih podpisnikov glasovali za takojšnje odločanje o ratifikaciji in da niti eden od njih ni podprl predloga za preložitev odločanja. Iz tega je razvidno, da podpisniki štejejo sporazum za skladen z Ustavo in se niso obrnili na Ustavno sodišče zato, ker bi menili, da je sporazum v neskladju z Ustavo ali bi vsaj dvomili o njegovi ustavnosti.

4. Predlogu podpisanih 30 poslancev se ni priključil nihče od poslank ali poslancev, ki so v dosedanjih razpravah izražali dvom v ustavnost sporazuma. Torej so poslanci, ki v ustavnost sporazuma ne dvomijo, zahtevali od Ustavnega sodišča mnenje o njegovi ustavnosti, poslanci, ki so prepričani, da je sporazum v neskladju z Ustavo, pa tega niso zahtevali. Narobe svet. Tako je dobilo Ustavno sodišče povsem neprimerno podlago za odločanje.

Na eni strani pristaši ratifikacije sporazuma namerno neprepričljivo predstavljajo, pravzaprav fingirajo argumente tistih, ki resnično menijo, da gre za neustaven sporazum, na drugi strani pa preprečujejo ali vsaj zožujejo s svojo zahtevo možnosti drugih poslancev, da zahtevajo mnenje Ustavnega sodišča.

5. Ustava daje tretjini poslancev, ki ostanejo v Državnem zboru v manjšini s svojim stališčem o neustavnosti mednarodnega sporazuma, da terjajo mnenje Ustavnega sodišča. S tega vidika bi bila zahteva v obravnavanem primeru manj sporna, če bi bila sestava podpisnikov vsaj mešana, sestavljena tako iz pristašev, kot iz nasprotnikov ratifikacije. Vendar je takšno sodelovanje v praksi Državnega zbora neobičajno. V Državnem zboru prevladuje praksa, da so sopodpisniki nekega predloga le tisti, ki o njem enako mislijo. S tega vidika je značilna nova razlaga poslovnika Državnega zbora, sprejeta 8. marca 2001, po kateri je naknadni pristop k predlagateljstvu zakona mogoč le ob pisnem soglasju vseh predlagateljev zakona.

6. Zanimivo je, da se po izvolitvi Državnega zbora v novi sestavi nobenemu od novoizvoljenih poslancev, pa naj se z ratifikacijo sporazuma strinja ali ne, ni zdelo smiselno in potrebno priključiti se podpisnikom zahteve za mnenje Ustavnega sodišča, tako da je njihovo število padlo daleč pod predpisan minimum tretjine poslancev. Ustavno sodišče se je zadovoljilo s tem, da zadošča, če je ob vložitvi predloga pod njim podpisanih najmanj tretjina poslancev in je zavestno spregledalo, da v času odločanja o njihovem predlogu mnogi od njih niso bili več poslanci. Ali naj to pomeni, da bi tako ravnalo tudi v vseh bodočih primerih, ko bi iz različnih razlogov (na primer tudi zaradi umika podpisa) padlo število podpisanih poslancev pod 30?

7. To so razlogi zaradi katerih menim, da je napačno stališče v 16. točki obrazložitve, da je za položaj predlagateljev nepomembno njihovo stališče glede ustavnosti sporazuma. Ne le vloga in njena utemeljitev, tudi izrek in obrazložitev mnenja Ustavnega sodišča ter njegov učinek, bi bili bistveno drugačni, če bi sporazum pred Ustavnim sodiščem izpodbijali tisti poslanci, ki zastopajo stališče, da je ta sporazum protiustaven in ne drugi, ki se zavzemajo za čimprejšnjo ratifikacijo sporazuma. Mnenje na tako majavih temeljih ne more skoraj v ničemer razbremeniti odgovornosti Državnega zbora pri odločanju o ratifikaciji obmejnega sporazuma.

dr. Ciril Ribičič